

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ 9

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปฏิบัติเครื่องไทย

เรื่อง เครื่องดนตรีไทยตามความถนัด

รหัสวิชา ศ32103

ชื่อรายวิชา ศิลปะ

กลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5

ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566

เวลา 18 ชั่วโมง

มาตรฐานการเรียนรู้

ศ 2.1 เข้าใจและแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่าดนตรี ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชมและประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

ตัวชี้วัด

ม.4-6/5 ร้องเพลงหรือเล่นดนตรีเดี่ยวและรวมวงโดยเน้นเทคนิคการแสดงออกและคุณภาพการแสดง

ม.4-6/6 สร้างเกณฑ์สำหรับประเมินคุณภาพการประพันธ์เพลงและการเล่นดนตรีของตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

1. การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามความถนัด
  - หลักการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย
  - ฝึกไล่เสียง
  - เพลง ล่องแม่ปิง

สาระสำคัญ

เครื่องดนตรีไทยแต่ละประเภทมีวิธีการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ซึ่งพื้นฐานในการฝึกเป็นสิ่งสำคัญที่จะต่อยอดไปสู่การฝึกเทคนิคในขั้นสูงและสามารถทำให้เป็นนักดนตรีที่มีคุณภาพ

สาระการเรียนรู้

1. การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยตามความถนัดได้

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	คุณลักษณะอันพึงประสงค์
1.ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	1. มีวินัย

กิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นนำ

1. ครูปฏิบัติให้นักเรียนดูและตั้งคำถามว่า นักเรียนคิดว่าจะเข้า ขิม ซอด้วงและซออู้ นั้นสามารถทำเสียงได้กี่เสียง
ชั่วโมงที่ 1-2

ขั้นสอน

1. ครูให้นักเรียนสังเกตองค์ประกอบของเครื่องดนตรีไทย พร้อมอธิบายลักษณะของเครื่องดนตรีไทยโดยใช้
โปรแกรมนำเสนอ (PowerPoint) เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย

ระบบเสียงของซอด้วง

สายท่ม สายเปล่าเทียบเสียง ซอล
สายเอก สายเปล่าเทียบเสียง เร

สายท่มของซอด้วง

สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	ซอล	อักษรย่อ	ซ
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	ลา	อักษรย่อ	ล
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	ที	อักษรย่อ	ท
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	โด	อักษรย่อ	ด

สายเอกของซอด้วง

สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	เร	อักษรย่อ	ร
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	มี	อักษรย่อ	ม
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	ฟา	อักษรย่อ	ฟ
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	ซอล (สูง)	อักษรย่อ	ซ
กดนิ้วก้อย	เท่ากับเสียง	ลา (สูง)	อักษรย่อ	ล

ทำนอง

นั่งพับเพียบ ลำตัว
ตรง ศีรษะตรง

การใช้คันชัก บังคับคันชักโดยการใช้นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง หรือนิ้วก้อย กดลงบนสายได้อย่างถูกต้องตามระดับเสียงต่าง ๆ

การใช้นิ้ว ใช้ท้องปลายนิ้วของนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง หรือนิ้วก้อย กดลงบนสายได้อย่างถูกต้องตามระดับเสียงต่าง ๆ

วิธีจับซอด้วงและซออู้

2.1 การจับคันชักแบบสองหยิบ ผู้ฝึกหัดจะต้องวางมือขวาจับคันชักซอให้ใกล้กับหมุดที่ตรงหางม้า นิ้วชี้อยู่ด้านบนสุด นิ้วกลางอยู่ระหว่างหางม้ากับคันชัก นิ้วนางและนิ้วก้อยอยู่ด้านบนในลำตัว นิ้วโป้งวางพาดบนคันชัก ออกแรงจับคันชักให้พอดี ไม่จับคันชักหลวมหรือแน่นเกินไป สาเหตุที่เรียกการจับคันชักในลักษณะนี้ว่า "จับสองหยิบ" เนื่องจากลักษณะของการจับคันชักใช้ 2 นิ้วในการจับคันชัก (นิ้วโป้งและนิ้วชี้)

วิธีจับซอด้วงและซออู้

2.2 การจับคันชักแบบสามหยิบ ผู้ฝึกหัดจะต้องวางมือขวาจับคันชักซอให้ใกล้กับหมุดที่ตรงหางม้า นิ้วชี้และนิ้วกลางอยู่ด้านบนสุด นิ้วนางอยู่ระหว่างหางม้ากับคันชัก นิ้วก้อยอยู่ด้านบนในลำตัว นิ้วโป้งวางพาดบนคันชัก ออกแรงจับคันชักให้พอดี ไม่จับคันชักหลวมหรือแน่นเกินไป สาเหตุที่เรียกการจับคันชักในลักษณะนี้ว่า "จับสามหยิบ" เนื่องจากลักษณะของการจับคันชักใช้ 3 นิ้วในการจับคันชัก (นิ้วโป้ง นิ้วชี้ และนิ้วกลาง)

วิธีจับซอด้วงและซออู้

3.1 การจับศันทวนแบบเปิดฝ่ามือ

การจับศันทวนแบบเปิดฝ่ามือ เป็นการจับศันทวนที่มั่นคง สวยงาม และสะดวกในการบรรเลง สามารถปฏิบัติได้อย่างมีอิสระในการจับศันทวนบริเวณใต้ศอกประมาณ 1 นิ้ว ให้ศันทวนอยู่ระดับฝ่ามือระหว่างนิ้วโป้งและนิ้วชี้ ไม่ต้องออกแรงในการจับศันทวน ศัพท์ฝ่ามือจะไม่งอ ข้อศอก ตั้งศันทวนให้ตรงไม่เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง สำหรับการวางนิ้วบนจะไล่ไปลงนิ้วค้ำข้างทั้ง 4 นิ้ว คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยกดเสียง ประมาณ 45 องศาตามเข็มนาฬิกาเพื่อให้เกิดเสียง ส่วนนิ้วโป้งให้ยกขึ้นสอดนิ้วกลางที่จับศันทวน

วิธีจับซอด้วงและซออู้

3.2 การจับศันทวนแบบปิดฝ่ามือ

การจับศันทวนแบบปิดฝ่ามือจะมีลักษณะในการวางนิ้วมือทั้ง 4 นิ้ว เวียงใกล้กัน สามารถปฏิบัติได้อย่างมีอิสระในการจับศันทวนบริเวณใต้ศอกประมาณ 1 นิ้ว ให้ศันทวนอยู่ระดับฝ่ามือระหว่างนิ้วโป้งและนิ้วชี้ ทิ้งฝ่ามือเข้าหาตัวไม่งอ ข้อศอกให้เป็นธรรมชาติในทางข้อศอก ตั้งศันทวนให้ตรงไม่เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง สำหรับการวางนิ้วบนจะไล่ไปลงนิ้วค้ำทั้ง 4 นิ้ว คือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง และนิ้วก้อยกดเสียงเพื่อให้เกิดเสียง ส่วนนิ้วโป้งให้ยกขึ้นสอดนิ้วกลางที่จับศันทวน

สายทุ้ม สายเปล่าเทียบเสียง โด

สายเอก สายเปล่าเทียบเสียง ซอล

สายทุ้มของซออู้

สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	โด	อักษรย่อ	ด
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	เร	อักษรย่อ	ร
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	มิ	อักษรย่อ	ม
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	ฟา	อักษรย่อ	ฟ

สายเอกของซออู้

สายเปล่า (ไม่กดนิ้ว)	เท่ากับเสียง	ซอล	อักษรย่อ	ซ
กดนิ้วชี้	เท่ากับเสียง	ลา	อักษรย่อ	ล
กดนิ้วกลาง	เท่ากับเสียง	ที	อักษรย่อ	ท
กดนิ้วนาง	เท่ากับเสียง	โด (สูง)	อักษรย่อ	ด
กดนิ้วก้อย	เท่ากับเสียง	เร (สูง)	อักษรย่อ	ร

ทำนอง

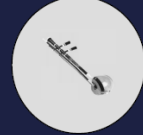
นั่งพับเพียบขา
ขวาทับขาซ้าย
ลำตัวตรง ศีรษะ
ตรง

วิธีการสี

การใช้คันชัก ใช้ทองปลายนิ้วของนิ้วชี้ นิ้วกลาง นิ้วนาง หรือนิ้วก้อย กดลงบนสายได้อย่างถูกต้องตามระดับเสียง

การใช้คันชัก บังคับคันชักโดยการใช้แรงแบบครึ่งซอกครึ่งแขน ให้ออก-เข้า ในแนวขนานกับพื้นราบ ตรงหัวไหล่ไว้ แต่ไม่เกร็ง สีสันชักออก-เข้า โดยเมื่อจบวรรคตอนหรือประโยค ต้องให้คันชักเข้า

สายเอก สายเปล่าเทียบเสียง โด
สายทุ้ม สายเปล่าเทียบเสียง ซอลต่ำ
สายคลด สายเปล่าเทียบเสียง โดต่ำ

ทำนั้ง

ควรงั่งสักขณะ ชาชายทับขา
ขวา
หรือจะขาขวาทับขาซ้ายก็ได้
แต่หัวเข่าจะต้องนั่งให้ชิดมุมจะเข้
นั่งตัวและหลังตั้งตรง

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

1. นิ้วไม้ดีดวางทาบลงบนนิ้วชี้

2. จับเชือกด้วยมือซ้าย

3. จับเชือกไปทางด้านบนของไม้ดีด

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

4. จับเชือกลงพันที่นิ้วชี้ให้ปลายเชือกลงมาที่นิ้วโป้ง

5. จับเชือกพันไปทางซ้ายด้านบนของไม้ดีด

6. จับเชือกพันลงด้านปลายนิ้วชี้ *จากนั้นหัดแบบเดิมอีกครั้ง

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

7. เมื่อพันครบ 2 รอบจะได้ดังภาพ

8. จับเชือกพันอ้อมไปด้านหลังไม้ดีด

9. ดึงเชือกขึ้นไปด้านบนของไม้ดีด

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

10. หลังจากนั้น ดึงเชือกอ้อมด้านหลังไม้ดีดดังภาพ

11. จับเชือกพันอ้อมไปด้านหลังไม้ดีด

12. ดึงเชือกขึ้นไปด้านบนของไม้ดีด

วิธีพันไม้ดีดจะเข้

13. หลังจากนั้น ม้วนเชือก ดังภาพ

14. ใช้นิ้วกลางมือขวาหนีบปลายเชือกแล้วจับเชือกสวมลงในปลายไม้ดีด

15. มือซ้ายดึงปลายเชือกให้แน่น เป็นอันเรียบร้อย

ทำจับ

มือซ้ายวางนิ้วลงบนนมที่จะดีดโดยให้นิ้วงอเล็กน้อย นิ้วหัวแม่มือและขอปลายนิ้วจะเข้

มือขวานิ้วไม่มีนิ้ววางบนนิ้วจะเข้ระหว่างกิ่งกลางไม้กับนมที่ ๑๑ ยึดคอกกลางเล็กน้อย

วิธีการดีด

การเริ่มดีดทีแรกนั้นจะต้องเริ่มดีดสายเปล่าโดยการปัดซี่มือออกนอกตัวและเข้าท่าลำตัว (ดีดออก - ดีดเข้า) สลับกันไปมาจนเกิดความชำนาญ โดยเริ่มจากสายเอกก่อนจึงไปสายทุ้ม และสายลวด และเริ่มดีดสลับสาย โดยดีด สายเอก - สายทุ้ม สายเอก - สายลวด สลับกัน แล้วจึงเริ่มต้นไล่เสียงไล่นิ้วไปตามลำดับ

การเทียบเสียง

- สายที่ ๑ → ต ร ม ฟ ช ล ท ต ร์ ม ี ฟ ช
- สายที่ ๒ → ช ล ท ต ร ม ฟ ช ล ท ต ร์
- สายที่ ๓ → ต ร ม ฟ ช ล ท ต ร ม ฟ ช

หมายเหตุ

สายที่ ๒ จะมี - อยู่ใต้ตัวโน้ต สายที่ ๓ จะมี + อยู่ใต้ตัวโน้ต

ล	ร	ช
ช	ค	ฟ
ฟ	ท	ม
ม	ล	ร
ร	ช	ค
ค	ฟ	ท
ท	ม	ล
ซ้าย	กลาง	ขวา

ซิม มี ๓ ระดับเสียง ได้แก่

- เสียงสูง (แถวซ้ายมือ)
- เสียงกลาง (แถวกลาง)
- เสียงต่ำ (แถวขวามือ)

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

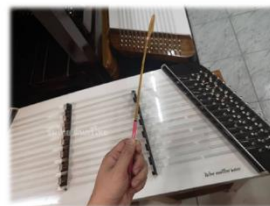
ทำเตรียมพร้อมก่อนการจับไม้ตีซิม

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

นำไม้ตีซิมวางบนข้อแรกของนิ้วชี้และใช้นิ้วโป้งวางบนไม้ตีซิม โดยโคนไม้ตีจะอยู่ข้อที่ 3 ของนิ้วก้อย

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

งุมมือให้เป็นบัวตูมโดยนิ้วโป้งและนิ้วชี้จับไม้ตีซิมให้แน่น จากนั้นให้นิ้วกลาง นิ้วนาบ นิ้วก้อย กำมือสบายๆ ไม่เกร็งนิ้วและข้อมือ

ลักษณะของการจับไม้ตีซิมที่ถูกต้อง

มือซ้ายและขวาจับไม้ตีซิมให้เหมือนกัน ลักษณะของการจับไม้ซิมที่ถูกต้อง ไม่ทั้งสองต้องขนานกัน

2. ครูอธิบายหลักการวางนิ้ว และการไล่เสียง การนั่งพร้อมสาธิตให้นักเรียนดูและให้นักเรียนปฏิบัติตาม
3. ครูอธิบายพร้อมสาธิตถึงระดับเสียงและการไล่เสียงของเครื่องดนตรีไทย ว่าสามารถทำได้
4. ครูให้นักเรียนฝึกไล่โน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการไล่เสียงจนนักเรียนสามารถ

ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 3-4

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูแจกแบบฝึกหัดการไล่เสียงเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ให้นักเรียนอ่านและเคาะจังหวะตามโน้ตที่แจกให้ ทีละ

วรรคเพลง

2. นักเรียนสอบปฏิบัติการไล่เสียง , การวางมือและการนั่งเป็นรายบุคคล

3. ครูประเมินการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติการไล่เสียง , การวางมือและการนั่งและหาเวลามาซ้อมเครื่องดนตรีไทยที่

ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 5-6

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูแจกแบบฝึกหัดการไล่เสียงเครื่องดนตรีแต่ละชนิด ให้นักเรียนอ่านและเคาะจังหวะตามโน้ตที่แจกให้ ทีละ

วรรคเพลง

2. นักเรียนสอบปฏิบัติการไล่เสียง , การวางมือและการนั่งเป็นรายบุคคล

3. ครูประเมินการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยนักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติการไล่เสียง , การวางมือและการนั่งและหาเวลามาซ้อมเครื่องดนตรีไทยที่

ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 7-8

ชั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ชั้นสอน

1. ครูแจกโน้ตเพลงล่องแม่มึง ให้นักเรียนอ่านโน้ตห้องที่ 1-4 พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย

ที่ละห้องเพลง

โน้ตเพลงล่องแม่มึง (ขิม)

★ --- คี	- คี คี คี	★ --- คี	★ ★ - คี - คี	----			★ --- ซี่
--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ ม ซ	- ล - ด	----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	ม ร ซี่ ม

โน้ตเพลงล่องแม่มึง (จะเข้)

★ --- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ ม ซ	★ - ล - ด	----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	★ ม ร ซ ม
------------	---------	---------	--------------	------	---------	---------	--------------

โน้ตเพลงล่องแม่มึง (ซอด้วง)

สายนอก	--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	-- ซ -
สายใน			ม					ม ร - ม

โน้ตเพลงล่องแม่มึง (ซอด้วง)

สายนอก			ม					ม ร ซ ม
สายใน	--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่นเสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแม่ปิง และหาเวลาเข้ามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 9-10

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตเพลงห้อง 5-6 เพลงล่องแม่ปิง พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลง

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (ซิม)

★	---	ด	ด	ด	★	---	ด	ด	ด	---				★	---	ซ										
---	ซ	-	ซ	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ซ	-	ล	-	ด	---	ซ	ล	ซ	ด	ซ	ล	ซ	ด	ม	ร	ซ	ม

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (จะเข้)

★	---	ซ	-	ซ	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ซ	-	ล	-	ด	---	ซ	ล	ซ	ด	ซ	ล	ซ	ด	ม	ร	ซ	ม	★
---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	-----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (ซอด้วง)

สายนอก	---	ซ	-	ซ	ซ	ซ	ล	ซ	-	ซ	-	ล	-	ด	---	ซ	ล	ซ	ด	ซ	ล	ซ	ด	--	ซ	-	
สายใน							ม																	ม	ร	-	ม

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (ซอด้วง)

สายนอก				ม																						ม	ร	ซ	ม
สายใน	---	ซ	-	ซ	ซ	ซ	ล	ซ	-	ซ	-	ล	-	ด	---	ซ	ล	ซ	ด	ซ	ล	ซ	ด						

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกทีละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่นเสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแม่ปิง และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 11-12

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตบรรทัดที่ 2 เพลงห้อง 1-4 พลงล่องแม่ปิง พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลง

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (ซิม)

★	★	★	★				★
- - - ดี่	- ดี่ ดี่ ดี่	- - - ดี่	- ดี่ - ดี่	- - - -			- - - ซี่
- - - ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ ม ซ	- ล - ด	- - - -	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	ม รี่ ซี่ มี่
			★				★
- - - -			- - - รั	- - - -			- - - รั
- - - -	ซ ด ร ม	ร ม ซ ม	ร ด - ร	- - - -	ซ ด ร ม	ร ม ซ ม	ร ด - ร

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (จะเข้)

★	★						★
- - - ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ ม ซ	- ล - ด	- - - -	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	ม ร ซ ม
			★				★
- - - -	ซ ด ร ม	- ซ - ม	ร ด - ร	- - - -	ซ ด ร ม	- ซ - ม	ร ด - ร

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (ซอด้)

สายนอก	- - - ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	- - - -	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	- - ซ -
สายใน			ม					ม ร - ม

สายนอก		ซ - - -	- - ซ -			ซ - - -	- - ซ -	
สายใน	- - - -	- ด ร ม	ร ม - ม	ร ด - ร	- - - -	- ด ร ม	ร ม - ม	ร ด - ร

โน้ตเพลงล่องแม่มิ่ง (ซอด้าง)

สายนอก			ม					ม ร ช ม
สายใน	--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	

สายนอก		ร ม	ร ม ช ม	ร - ร		ร ม	ร ม ช ม	ร - ร
สายใน	----	ซ ด		ด	----	ซ ด		ด

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่นเสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแม่มิ่ง และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 13-14

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตบรรทัดที่ 2 เพลงห้อง 5-8 พลงล่องแม่มิ่ง พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ที่ละห้องเพลง

โน้ตเพลงล่องแม่มิ่ง (ซิม)

★ --- ด	- ด ด ด	★ --- ด	★ ★ - ด - ด	----			★ --- ซ
--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ช ม ช	- ล - ด	----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	ม ร ช ม

----			★ --- ร	----			★ --- ร
----	ซ ด ร ม	ร ม ช ม	ร ด - ร	----	ซ ด ร ม	ร ม ช ม	ร ด - ร

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (จะเข้)

★	---	ช	-	ช	ช	ช	ล	ช	ม	ช	-	ล	-	ด	----	ช	ล	ช	ด	ช	ล	ช	ด	ม	ร	ช	ม	★
----	ช	ด	ร	ม	-	ช	-	ม	ร	ด	-	ร	----	ช	ด	ร	ม	-	ช	-	ม	ร	ด	-	ร	★		

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (ซอฮู้)

สายนอก	---	ช	-	ช	ช	ช	ล	ช	-	ช	-	ล	-	ด	----	ช	ล	ช	ด	ช	ล	ช	ด	-	-	ช	-	
สายใน							ม																		ม	ร	-	ม

สายนอก		ช	----	-	-	ช	-			ช	----	-	-	ช	-													
สายใน	----	-	ด	ร	ม	ร	ม	-	ม	ร	ด	-	ร	----	-	ด	ร	ม	ร	ม	-	ม	ร	ด	-	ร		

โน้ตเพลงล่องแม่ปิง (ซอด้วง)

สายนอก				ม																								ม	ร	ช	ม
สายใน	---	ช	-	ช	ช	ช	ล	ช	-	ช	-	ล	-	ด	----	ช	ล	ช	ด	ช	ล	ช	ด								

สายนอก			ร	ม	ร	ม	ช	ม	ร	-	ร				ร	ม	ร	ม	ช	ม	ร	-	ร							
สายใน	----	ช	ด						ด		----	ช	ด										ด							

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่นเสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแม่ปิง และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

โน้ตเพลงล่องแมงปิ้ง (ซอฮู้)

สายนอก	--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	-----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	-- ซ -
สายใน			ม					ม ร - ม

สายนอก		ซ ---	-- ซ -			ซ ---	-- ซ -	
สายใน	-----	- ด ร ม	ร ม - ม	ร ด - ร	-----	- ด ร ม	ร ม - ม	ร ด - ร

สายนอก	- ซ - ล			- ล		- ซ - ล	- ล	- ซ - ซ
สายใน		- ด - ร	- ม - ร	- ด	- ด ร ม		- ด	

โน้ตเพลงล่องแมงปิ้ง (ซอด้วง)

สายนอก			ม					ม ร ซ ม
สายใน	--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	-----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	

สายนอก		ร ม	ร ม ซ ม	ร - ร		ร ม	ร ม ซ ม	ร - ร
สายใน	-----	ซ ด		ด	-----	ซ ด		ด

สายนอก		- ร	- ม - ร		ร ม			
สายใน	- ซ - ล	- ด		- ด - ล	- ด	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ซ

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการไล่เสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแมงปิ้ง และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

ชั่วโมงที่ 17-18

ขั้นนำ

1. ครูทบทวนการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา เมื่อสัปดาห์ที่ผ่านมา

ขั้นสอน

1. ครูให้อ่านโน้ตบรรทัดที่ 3 เพลงห้อง 5-8 เพลงห้องแม่ปิง พร้อมอธิบายวิธีการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทีละห้องเพลง

โน้ตเพลงห้องแม่ปิง (ซิม)

---	ด	-	ด	ด	---	ด	-	ด	ด	---					---	ซ											
---	ซ	-	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ซ	-	ล	-	ด	---	ซ	ล	ซ	ด	ซ	ล	ซ	ด	ม	ร	ซ	ม		
---					---	ร	---						---	ร	---					---	ร						
---		ซ	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	-	ร	---	ซ	ด	ร	ม	ร	ม	ซ	ม	ร	ด	-	ร	
---	ด	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	---	ด	
-	ซ	-	ล	-	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	-	ด	-	ล	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ซ

โน้ตเพลงห้องแม่ปิง (จะเข้)

---	ซ	-	ซ	ซ	ล	ซ	ม	ซ	-	ล	-	ด	---	ซ	ล	ซ	ด	ซ	ล	ซ	ด	ม	ร	ซ	ม		
---		ซ	ด	ร	ม	-	ซ	-	ม	ร	ด	-	ร	---	ซ	ด	ร	ม	-	ซ	-	ม	ร	ด	-	ร	
-	ซ	-	ล	-	ด	-	ร	-	ม	-	ร	-	ด	-	ล	-	ด	-	ล	-	ด	-	ล	-	ซ	-	ซ

โน้ตเพลงล่องแมงปิ้ง (ซอฮู้)

สายนอก	--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	-----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	-- ซ -
สายใน			ม					ม ร - ม

สายนอก		ซ ---	-- ซ -			ซ ---	-- ซ -	
สายใน	-----	- ด ร ม	ร ม - ม	ร ด - ร	-----	- ด ร ม	ร ม - ม	ร ด - ร

สายนอก	- ซ - ล			- ล		- ซ - ล	- ล	- ซ - ซ
สายใน		- ด - ร	- ม - ร	- ด	- ด ร ม		- ด	

โน้ตเพลงล่องแมงปิ้ง (ซอด้วง)

สายนอก			ม					ม ร ซ ม
สายใน	--- ซ	- ซ ซ ซ	ล ซ - ซ	- ล - ด	-----	ซ ล ซ ด	ซ ล ซ ด	

สายนอก		ร ม	ร ม ซ ม	ร - ร		ร ม	ร ม ซ ม	ร - ร
สายใน	-----	ซ ด		ด	-----	ซ ด		ด

สายนอก		- ร	- ม - ร		ร ม			
สายใน	- ซ - ล	- ด		- ด - ล	- ด	- ซ - ล	- ด - ล	- ซ - ซ

3. ครูอธิบายการปฏิบัติให้นักเรียนฝึกที่ละห้องโน้ตไปพร้อม ๆ กับครู และครูให้เวลานักเรียนฝึกปฏิบัติการเล่นเสียงจนนักเรียนสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

4. ครูประเมินการปฏิบัตินักเรียนเป็นรายบุคคล

ขั้นสรุป

1. ครูให้นักเรียนทบทวนการปฏิบัติเพลงล่องแมงปิ้งทั้งเพลง และหาเวลามาซ้อมที่ห้องดนตรีไทย

สื่อการเรียนรู้

1. PowerPoint เรื่อง การปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย
2. โน้ตเพลงล่องแม่ปิง

แหล่งการเรียนรู้

1. เว็บไซต์อ.นันทินี นักดนตรี http://elsd.ssru.ac.th/nantinee_na
2. เว็บไซต์ ดนตรีไทย

การวัดและประเมินผลการเรียนรู้

รายการวัด	วิธีวัด	เครื่องมือวัด	เกณฑ์การประเมิน
1. ประเมินความรู้ ความเข้าใจ การปฏิบัติดนตรีไทย	การปฏิบัติดนตรีไทย	แบบประเมินทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. แบบประเมินทักษะ/ กระบวนการทางดนตรี	การปฏิบัติดนตรีไทย	แบบประเมินทักษะการปฏิบัติดนตรีไทย	ร้อยละ 60 ผ่านเกณฑ์
2. พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	- สังเกตพฤติกรรม การทำงาน	- แบบสังเกต พฤติกรรมการทำงาน รายบุคคล	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
3. คุณลักษณะอันพึงประสงค์	- สังเกตมีวินัย	แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์
4. สมรรถนะ	- ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต	แบบประเมินสมรรถนะ	ระดับคุณภาพ 2 ผ่านเกณฑ์

แบบประเมินความรู้ ความเข้าใจการปฏิบัติดนตรีไทย

คำชี้แจง ให้ครูทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย			
รวม			

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย	อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยได้อย่างถูกต้องครบถ้วน	อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยได้ถูกต้อง	อธิบายหลักการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยได้ถูกต้องเพียงบางส่วน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3	ดี
2	พอใช้
1	ปรับปรุง

แบบประเมินทักษะ/กระบวนการทางดนตรี

คำชี้แจง ให้ครูทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับคะแนนตามเกณฑ์การประเมิน

รายการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การนั่งและการวางมือ			
2. การบรรเลงตรงตามจังหวะ			
3. การบรรเลงตรงตามทำนอง			
4. การบรรเลงตรงตามเสียง			
รวม			

ประเด็นการประเมิน	ระดับคะแนน		
	3	2	1
1. การนั่งและการวางมือ	ทำนั่งถูกต้อง และการวางมือถูกต้อง	ทำนั่งถูกต้อง แต่การวางมือถูกต้องเพียงมือเดียว	ทำนั่งไม่ถูกต้อง แต่การวางมือต้องถูกต้องมือใดมือหนึ่ง
2. การบรรเลงตรงตามจังหวะ	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตจังหวะเพลงได้อย่างถูกต้อง	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตจังหวะเพลงผิด 1-2 ครั้ง	ปฏิบัติเล่นโน้ตจังหวะเพลงผิด 3 ครั้งขึ้นไป
3. การบรรเลงตรงตามทำนอง	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตทำนองเพลงได้อย่างถูกต้อง	สามารถปฏิบัติเล่นโน้ตทำนองเพลงผิด 1-2 ครั้ง	ปฏิบัติเล่นโน้ตทำนองเพลงผิด 3 ครั้งขึ้นไป
4. การบรรเลงตรงตามเสียง	บรรเลงโน้ตตรงตามเสียง ได้อย่างถูกต้อง	บรรเลงโน้ตตรงตามเสียง บางท่อนเพลง	บรรเลงโน้ตได้ไม่ดี ส่วนใหญ่ไม่ตรงตามเสียง

เกณฑ์การตัดสินระดับคุณภาพ

ช่วงคะแนน	ระดับคุณภาพ
3	ดี
2	พอใช้
1	ปรับปรุง

แบบสังเกตคุณลักษณะอันพึงประสงค์

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปฏิบัติดนตรีไทย

คำชี้แจง ผู้สอนประเมินพฤติกรรมของนักเรียน แล้วเขียนตัวเลข 3,2,1 และ 0 ลงในช่องว่างที่ตรงกับค่าระดับคะแนน

เกณฑ์การประเมิน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ปานกลาง

0 หมายถึง ควรปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	คุณลักษณะที่ 3	คุณลักษณะที่ 4	คุณลักษณะที่ 6
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

หมายเหตุ

1. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	6. มุ่งมั่นในการทำงาน
2. ซื่อสัตย์สุจริต	7. รักความเป็นไทย
3. มีวินัย	8. มีจิตสาธารณะ
4. ใฝ่เรียนรู้	9. กล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม
5. อยู่อย่างพอเพียง	

คุณลักษณะที่ 3 , 4 และ 6

ตัวชี้วัดที่ 3.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียนและสังคม

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
ตามข้อ 3.1	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน ตรงต่อเวลาในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันและ รับผิดชอบในการทำงานได้ด้วยตนเอง	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของครอบครัว โรงเรียน ตรงต่อเวลา ในการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน แต่ต้องมีการเตือนเป็น บางครั้ง	ปฏิบัติตามข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน ตรงต่อเวลาในการ ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันแต่ ต้องมีการเตือนเป็น ส่วนใหญ่	ไม่ปฏิบัติตาม ข้อตกลง กฎเกณฑ์ ระเบียบ ข้อบังคับของ ครอบครัว โรงเรียน

ตัวชี้วัดที่ 4.1 คุณลักษณะที่แสดงออกถึงความตั้งใจ เพียรพยายามในการเรียน แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ทั้ง ภายในและภายนอกโรงเรียน

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
ตามข้อ 4.1	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่และมีความพากเพียรพยายามในการเรียนรู้ เข้าร่วม กิจกรรมต่างๆ	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ และมีความพากเพียร พยายามในการเรียน	ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ ในการเรียน	ไม่ตั้งใจเรียน

คุณลักษณะที่ 6 มุ่งมั่นในการทำงาน

ตัวชี้วัดที่ 6.1 ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่การงาน

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
ตามข้อ 6.1	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ มีการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จ	ตั้งใจและรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	ไม่ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่การงาน

แบบสังเกตสมรรถนะของผู้เรียนรายบุคคล

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ปฏิบัติดนตรีไทย

เกณฑ์การประเมิน

3 หมายถึง ดีมาก

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ปานกลาง

0 หมายถึง ควรปรับปรุง

เลขที่	ชื่อ - นามสกุล	สมรรถนะที่ 4
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

หมายเหตุ

1. ความสามารถในการสื่อสาร
2. ความสามารถในการคิด
3. ความสามารถในการแก้ปัญหา
4. ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต
5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี

สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต

ตัวชี้วัดที่ 3 ทำงานและอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

พฤติกรรมบ่งชี้	3	2	1	0
ทำงานด้วยตนเองได้สำเร็จ	ปฏิบัติงานของตนเองได้สำเร็จ	ปฏิบัติงานของตนเองได้สำเร็จ โดยมีผู้แนะนำ	ปฏิบัติงานของตนเองโดยมีผู้อื่นช่วยเหลือจนสำเร็จ	ปฏิบัติงานของตนเองไม่สำเร็จ

บันทึกหลังการสอน

ผลการสอน

.....
.....

ปัญหาและอุปสรรค

.....
.....

ข้อเสนอแนะ

.....
.....

ลงชื่อ ..... ผู้สอน

(น.ส.นันทินี นักดนตรี)